

“ Our Soul is for the Benefit of Mankind ”

Signature

การดูแล การควบคุม การเดินระบบ
และการบำรุงรักษาระบบบำบัดน้ำเสีย
ในโรงพยาบาล

รศ.ดร.ฉนิษฐา เกาศล

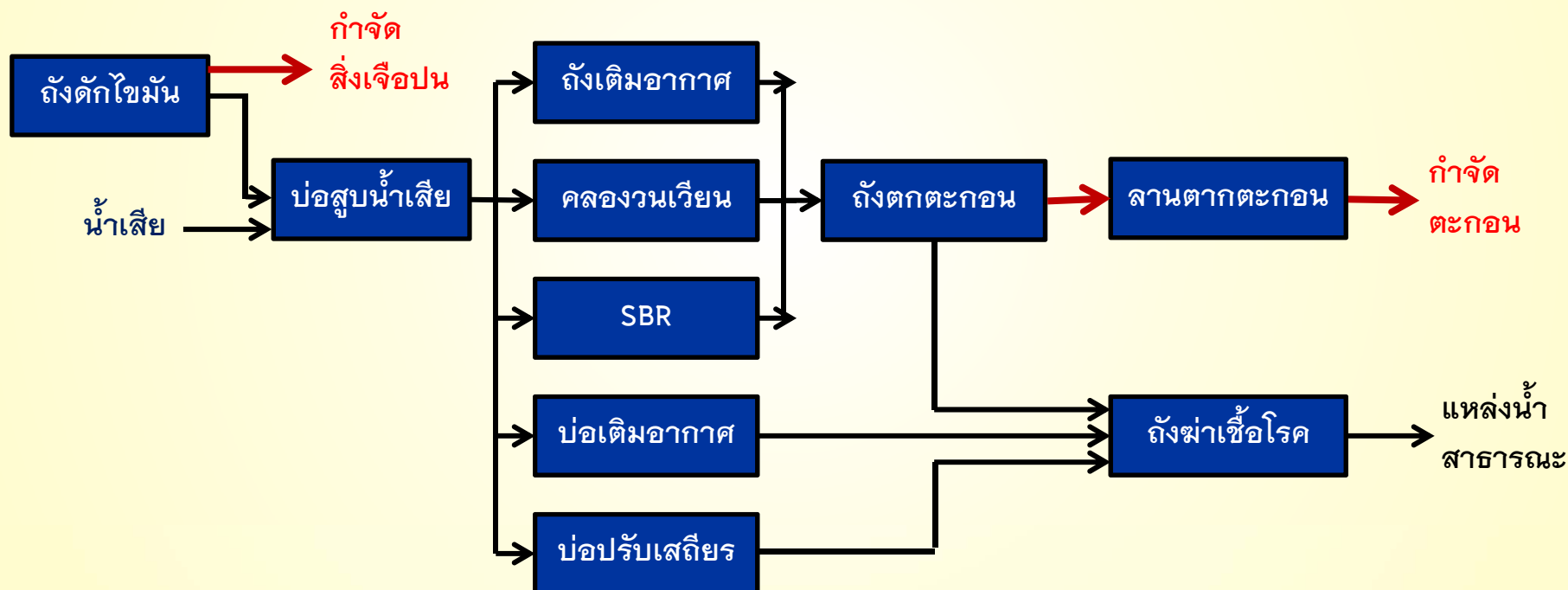
ภาควิชาวิศวกรรมโยธา คณะวิศวกรรมศาสตร์

มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

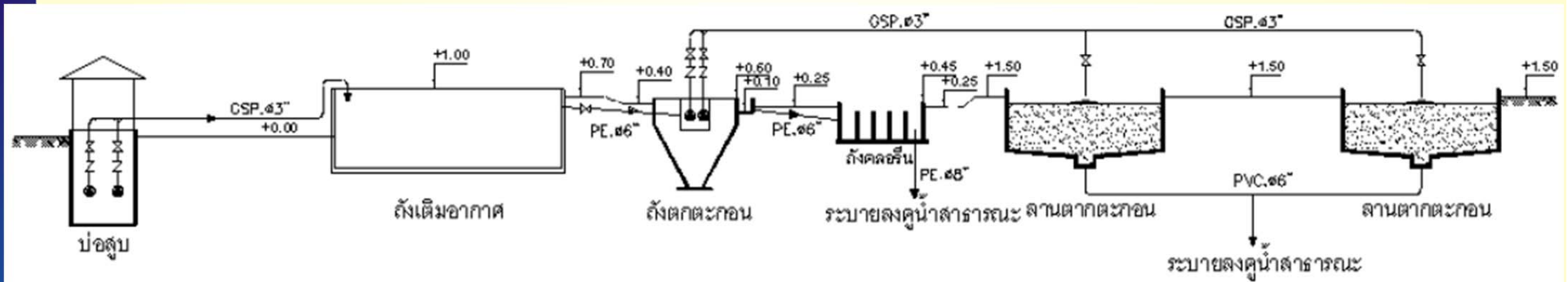
Prince of Songkla University

ระบบบำบัดน้ำเสียในโรงพยาบาล

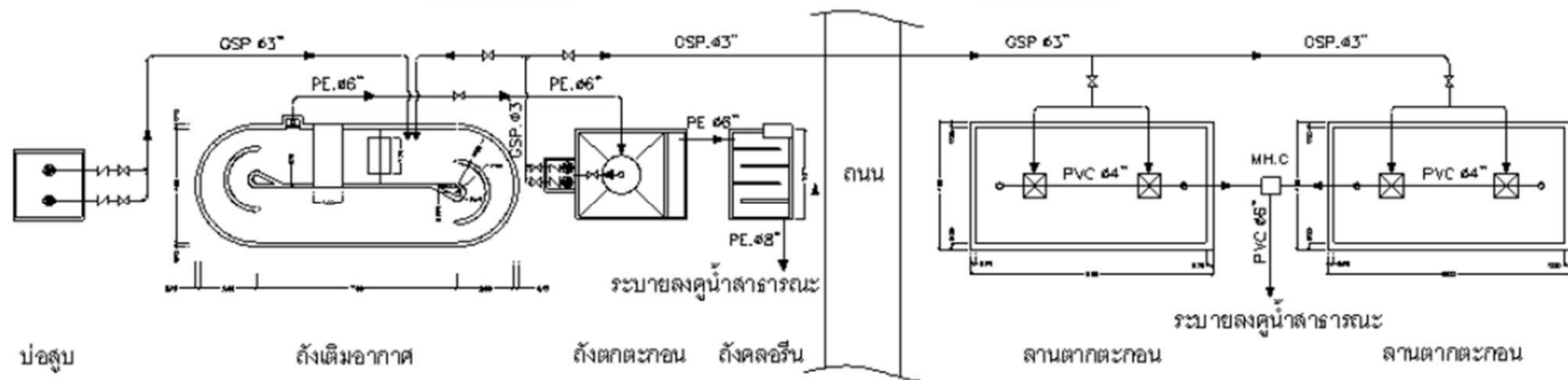

ระบบบำบัดน้ำเสียในโรงพยาบาล

ระบบบำบัดน้ำเสียแบบแอกทิเวเต็ดสลัดจ์ (AS)

ระบบบำบัดน้ำเสียในโรงพยาบาล

ระบบบำบัดน้ำเสียแบบคลองวนเวียน (Oxidation ditch: OD)

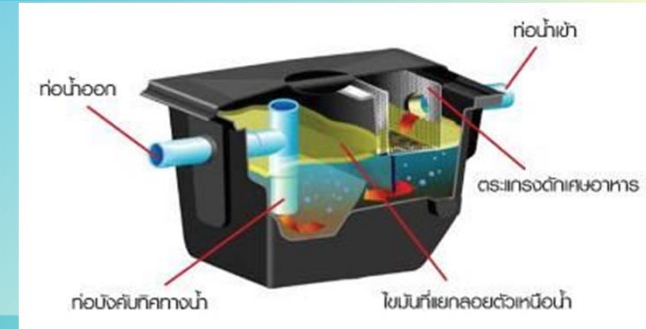

องค์ประกอบหลักของระบบบำบัดน้ำเสียโรงพยาบาล

1. ถัง/บ่อดักไขมัน
2. บ่อบำบัดน้ำเสีย
3. ถังเติมอากาศ/คลองวนเวียน → ถังตกตะกอน
ระบบเอสบีอาร์
ระบบบ่เติมอากาศ
ระบบบ่ปรับเสถียร
4. ลานตากตะกอน
5. ถังฆ่าเชื้อโรค/ถังสัมผัสคลอรีน

1. บ่อ/ถังดักไขมัน (Grease trap)

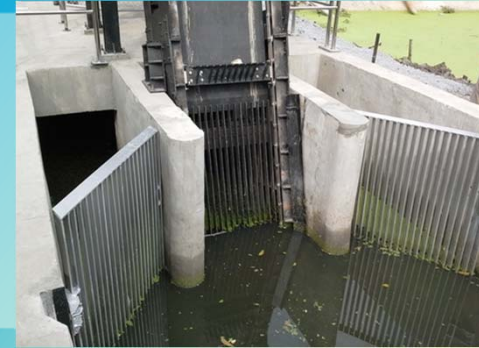
- ต้องติดตั้งตะแกรงดักขยะก่อนเข้าบ่อดักไขมัน
- ต้องไม่ทิ้งของพลักรให้เศษขยะไหลผ่านตะแกรงเข้าไปในบ่อดักไขมัน
- ต้องไม่เอาตะแกรงดักขยะออก
- ต้องดักเศษขยะที่ดักกรองไว้ด้านหน้าตะแกรงออกสม่ำเสมอ
- ห้ามเอาน้ำส่วนอื่นๆ เช่น น้ำล้างมือ น้ำซัก น้ำฝน เข้ามาในบ่อ

1. บ่อ/ถังดักไขมัน (Grease trap)

- หมั่นดักไขมันออกจากบ่ออย่างน้อยทุกสัปดาห์ นำไขมันที่ดักได้ใส่ภาชนะปิดและรวมไปกับขยะมูลฝอย เพื่อให้เทศบาลนำไปกำจัดต่อไป
- หมั่นตรวจดูท่อระบายน้ำที่รับน้ำจากบ่อ หากมีไขมันอยู่เป็นก้อนหรือคราบ ต้องดักไขมันออกจากบ่อถี่ขึ้นกว่าเดิม

2. บ่อสูบน้ำเสีย

- ปรับระดับของลูกกลอยเพื่อให้เครื่องสูบน้ำทำงานได้เหมาะสมกับอัตราน้ำเสียเข้า ปกติควรปรับลูกกลอยให้ทำงานเฉลี่ย 15 นาที/ครั้ง และให้หยุดพักทำงานแต่ละช่วงเวลา 15 นาที เช่นเดียวกัน
- ควรมีเครื่องสูบน้ำสำรองเผื่อในกรณีเกิดเครื่องสูบน้ำเสียฉุกเฉิน และไม่มีระบบท่อน้ำล้นฉุกเฉิน หรือเกิดจากกรณีฝนตกหนัก และมีน้ำไหลรั่วเข้าบ่อสูง
- ควรตัดวงจรไฟฟ้าก่อนที่จะลงไปซ่อมในบ่อสูบน้ำ

2. บ่อสูบน้ำเสีย

- ควรเปิดฝาบ่อสูบทิ้งไว้อย่างน้อยครึ่งชั่วโมง เพื่อให้ก๊าซที่สะสมอยู่ในบ่อสูบระเหยออกไปก่อนที่จะเข้าไปซ่อมบำรุง
- ควรมีผู้ร่วมงานอย่างน้อย 1 คน เพื่อคอยช่วยดึงเชือกซึ่งผูกติดกับเอวของผู้ที่ลงไปซ่อมบำรุงในบ่อสูบ
- ไม่สูบบุหรี่ขณะลงบ่อสูบ เพราะอาจมีก๊าซมีเทนเป็นอันตรายได้
- ทาสีกันสนิมบันไดลงบ่อสูบทุก ๆ 6 เดือน

2.1 เครื่องสูบน้ำ

- ทำความสะอาดบ่อสูบน้ำเดือนละครั้ง เพื่อไม่ให้เกิดความเสียหาย และการอุดตันแก่เครื่องสูบน้ำ
- ควรตรวจสอบระดับน้ำในบ่อสูบน้ำให้มีระดับห่างตัวเรือนเครื่องสูบน้ำตลอดเวลา ป้องกันไม่ให้อากาศถูกดูดเข้าเครื่อง หรือเครื่องอาจร้อน
- ทำความสะอาดลูกกลอยและสารปรับระดับ เปลี่ยน ซ่อมแซม ชิ้นส่วนที่ชำรุด โดยทำตามคำแนะนำเกี่ยวกับการควบคุมด้วยลูกกลอย ปกติทำความสะอาดเดือนละครั้ง

2.1 เครื่องสูบน้ำ

- ตรวจสอบการทำงานของตู้ควบคุมอัตโนมัติโดยช่างไฟฟ้า เพื่อดูกระแสไฟฟ้าที่เข้ามอเตอร์ หากเป็นไปได้ควรตรวจทุกวัน
- ตรวจสอบน้ำมันหล่อลื่นซีลในห้องน้ำมัน โดยการเปิดปลั๊กอุดแล้ว เทน้ำมันออกตรวจสอบ หากมีน้ำเข้าน้ำมันจะมีสีขาวขุ่น ต้องถ่ายน้ำมันเครื่อง

3. ระบบบำบัดน้ำเสียทางชีวภาพ

- ควบคุมปริมาณน้ำเสียที่เข้าระบบให้ไม่มากหรือน้อยเกินไปกว่าที่ออกแบบไว้
- ปริมาณของ BOD หรือ COD ในน้ำเสียที่เข้าระบบต้องมีความเหมาะสมกับประเภทของระบบนั้นๆ
- ควบคุมอุณหภูมิของน้ำเสียไม่ให้สูงมาก ($20-35^{\circ}\text{C}$) เพื่อให้เหมาะสมกับการเจริญเติบโตของจุลินทรีย์

3. ระบบบำบัดน้ำเสียทางชีวภาพ

- ควบคุมสภาพแวดล้อมให้เหมาะสมต่อการทำงานจุลินทรีย์ เช่น pH เป็นกลาง
- ควบคุมปริมาณตะกอนในระบบให้เหมาะสมไม่มากหรือน้อยเกินไป เพื่อคงประสิทธิภาพการทำงาน
- นำน้ำเสียที่ผ่านการบำบัดแล้วมาใช้รดน้ำต้นไม้ หรือล้างพื้น ภายนอกอาคาร เพื่อลดปริมาณที่ต้องระบายออกสู่แหล่งน้ำ

3. ระบบบำบัดน้ำเสียทางชีวภาพ

- บำรุงรักษาเครื่องเติมอากาศในระบบบำบัดน้ำเสียให้สามารถทำงานได้เต็มประสิทธิภาพ
- ควบคุมปริมาณการเติมอากาศในบ่อเติมอากาศ เพื่อรักษา DO = 1–3 mg/L
- ทำความสะอาดหัวพ่นอากาศอย่างสม่ำเสมอ เพื่อป้องกันการอุดตัน

3.1 หัวฟุ้งอากาศ (Air diffuse)

- ควรอัดอากาศในปริมาณที่สูง เพื่อไล่เศษตะกอน เศษวัสดุที่ตกค้างในระบบท่อ หรือหัวฟุ้งอากาศ
- ตรวจสอบการกระจายอากาศให้ทั่วถึง กรณีที่ปริมาณอากาศน้อยเกินไป ควรตรวจเช็คอุปกรณ์พร้อมทำความสะอาด และเพิ่มปริมาณอากาศให้มากขึ้น

3.1 หัวฟุ้งอากาศ (Air diffuse)

- ตรวจสอบรอยรั่วตามท่อหลักเป็นประจำ และหมั่นตรวจตะกอนสะสมอยู่ใต้ระบบเติมอากาศที่พื้นบ่อ เพราะหัวฟุ้งอากาศอาจอุดตันได้ง่าย
- ตรวจสอบปริมาณออกซิเจนเป็นประจำ เพื่อจะได้ปรับเพิ่มปริมาณอากาศให้พอเพียง

3.2 เครื่องเติมอากาศ (Air blower)

- เริ่มเดินเครื่อง ต้องสังเกตการเป่าอากาศเกิดขึ้นปกติหรือไม่ ถ้ามีอากาศน้อยควรตรวจสอบระบบท่อว่ามีการรั่วไหลหรือไม่ ตรวจสอบช่องที่อากาศเข้าว่าอุดตันหรือไม่
- ตรวจสอบระดับเสียงดังเมื่อเดินเครื่อง หรือเกิดการสั่นสะเทือน ถ้าสูงมากควรตรวจสอบการหมุนของใบพัดว่าหมุนสมดุลหรือไม่ และตรวจสอบระบบเกียร์

3.2 เครื่องเติมอากาศ (Air blower)

- หากเครื่องร้อนผิดปกติ ให้ตรวจสอบน้ำมันหล่อลื่น การหล่อเย็น น้ำมันหล่อลื่นไม่พอเพียง หรือการใช้ น้ำมันหล่อลื่นผิดประเภท หรือเกิดจากแผ่นกรองน้ำมันอุดตัน

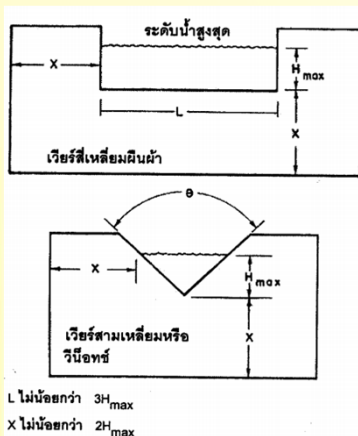

4. ถังตกตะกอน

- ปัจจัยสำคัญที่ใช้ควบคุมการทำงานของถังตกตะกอนคือ
  - 1) ระยะเวลาเก็บกักของน้ำเสียในถังตกตะกอน
  - 2) อัตราภาระบรรทุก (Surface loading rate)
  - 3) Weir overflow rate

5. ลานตากตะกอน (Drying bed)

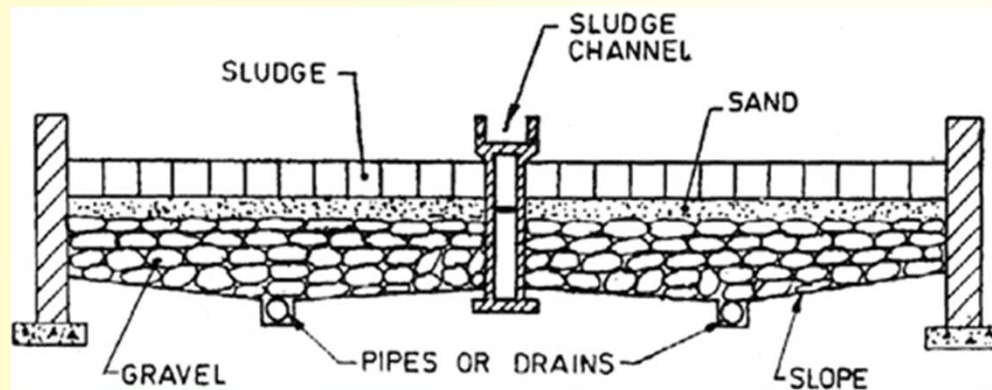
- ใช้ในการนำน้ำออกจากตะกอนด้วยการระเหยจากลมและแสงแดด
- ลานตากตะกอนเป็นส่วนที่ดำเนินการได้ง่ายไม่ซับซ้อน
- บริเวณลานตากตะกอนควรจัดให้มีหลังคาใส่คลุมเพื่อป้องกันฝน
- น้ำจากตะกอนซึมผ่านชั้นกรองจะถูกรวบรวมผ่านท่อใต้ชั้นกรองส่งกลับไประบบบำบัดน้ำเสียอีกครั้ง
- ตะกอนที่แห้งแล้ว นำไปผสมเพื่อทำปุ๋ย
- ควรตรวจสอบชั้นกรองให้มีความหนา > 20 ซม.

5. ลานตากตะกอน (Drying bed)

- ปรับชั้นทรายให้มีความหนาทุกครั้งที่มีการลอกแผ่นตะกอนแห้งออกแล้ว
- ไม่ควรเหยียบย่ำชั้นทราย เพราะทำให้ทรายอัดแน่น ควรใช้คราดที่มีไม้ถ่อยาวพอเพียง

6. ถังฆ่าเชื้อโรค

- ระยะเวลาที่น้ำทิ้งสัมผัสกับคลอรีนนานประมาณ 30 นาที เพื่อเพียงพอต่อการฆ่าเชื้อโรค
- ติดตั้งหัววัด (Sensor) เพื่อวัดความเข้มข้นที่อยู่ในน้ำรับจ่ายคลอรีนเติมลงในปริมาณที่เหมาะสมกับการฆ่าเชื้อโรค

6. ถังฆ่าเชื้อโรค

- ตรวจสอบปริมาณคลอรีนในถังผสมคลอรีนให้พอเพียงสำหรับการเดินระบบตลอด 24 ชม.
- เตรียมผสมคลอรีนสำรองบรรจุลงในถังเติมคลอรีนให้เพียงพอ
- ความเข้มข้นของคลอรีนที่ต้องการ 6 mg/L
- คลอรีนคงเหลือทั้งหมด (Total Residual Chlorine) 0.3–2 mg/L

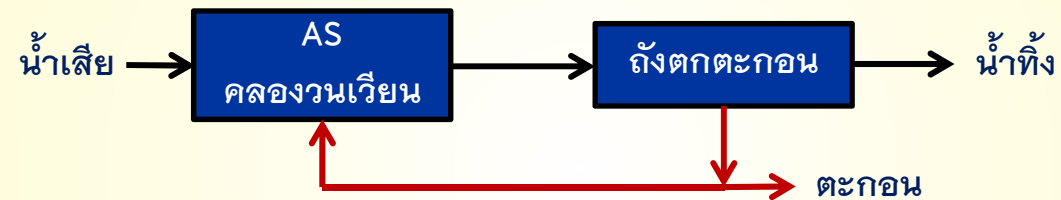

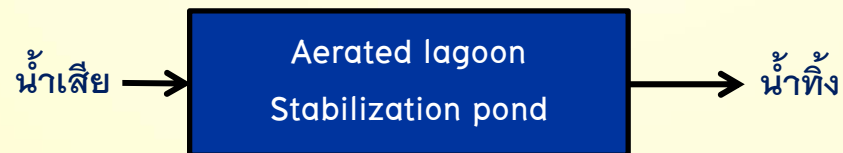
การควบคุมระบบบำบัดน้ำเสียโรงพยาบาล

ระบบที่ควบคุมได้

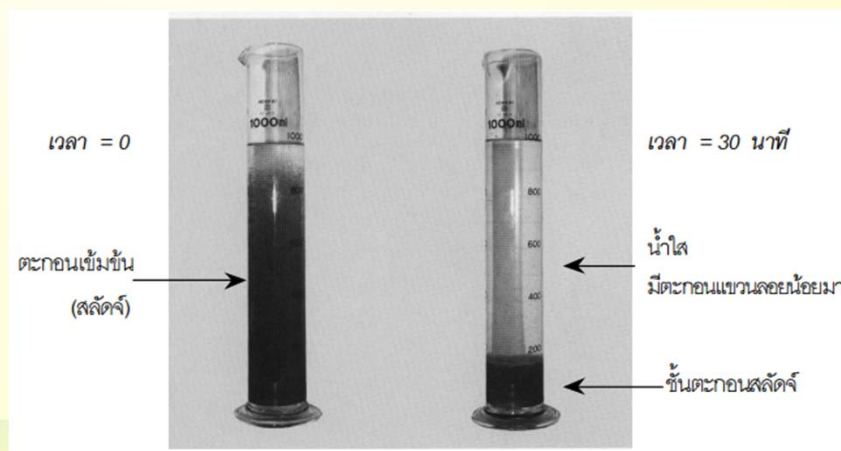
ระบบที่ควบคุมไม่ได้

การควบคุมระบบ AS, OD และ SBR

- ค่า pH = 6.8–8.2
- กลิ่นระบบ = ไม่มีกลิ่นเหม็นของก๊าซไฮโดรเจนซัลไฟด์
- สีของตะกอน (Sludge) = ควรมีสีน้ำตาล
- ขนาดของตะกอน = 1 หุ่นขึ้นไป
- ค่า DO ≥ 2 mg/L
- SV30 = 400–600 mg/L
- SVI = 80–120 mg/g

การควบคุมระบบ AS, OD และ SBR

- Appearance = ในถังตกตะกอนมีควรมี Sludge ลอยอยู่ผิวน้ำถึงตกตะกอน
- ค่าที่ใช้ควบคุมระบบ F/M, MLSS, HRT
  1. F/M (Food/Mass) = อัตราส่วนอาหาร/จุลินทรีย์
  2. MLSS (Mixed Liquor Suspended Solids) = ของแข็งแขวนลอยในถังเติมอากาศ
  3. HRT (Hydraulic Retention Time) = ระยะเวลาเก็บกัก

การควบคุมระบบ AS, OD และ SBR

กระบวนการ	F/M (d ⁻¹)	MLSS (mg/L)	HRT (hr)
AS	0.05–0.15	3,000–6,000	18–36
SBR	0.05–0.30	1,500–5,000	12–50
OD	0.05–0.30	3,000–6,000	8–36

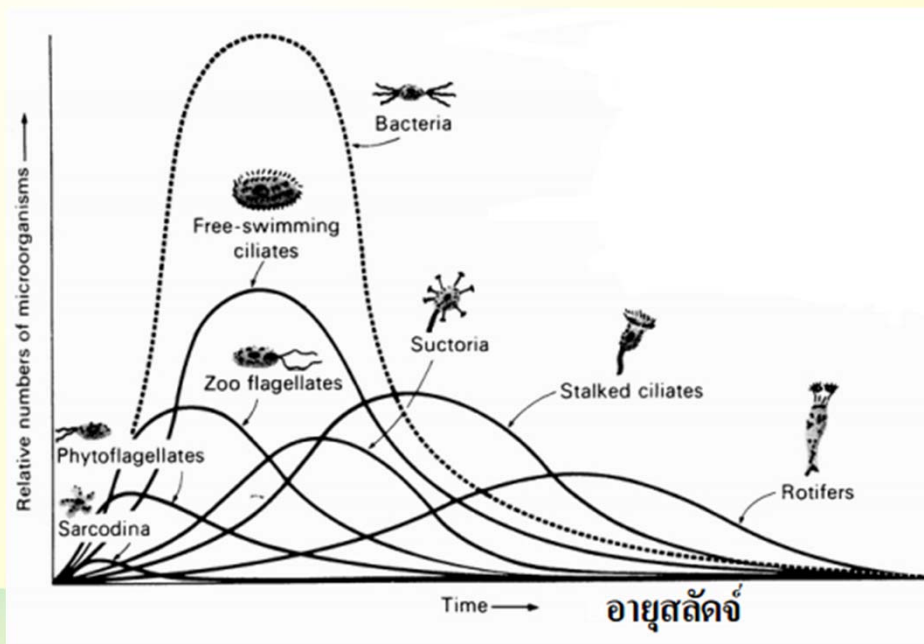

การควบคุมระบบ AS, OD และ SBR

4. SRT (Solid Retention Time) = เวลาที่ตะกอนชีวภาพถูกเก็บ
อยู่ในระบบถังเติมอากาศ

$$SRT = \frac{\text{ปริมาณตะกอนชีวภาพที่อยู่ในถังเติมอากาศ (kg)}}{\text{อัตราการระบายตะกอนชีวภาพที่ออกจากระบบ (kg/d)}}$$

ปัญหาที่เกิดขึ้นกับระบบ AS และ OD

- ปัญหาเกิดขึ้นที่ถังเติมอากาศ และถังตกตะกอน
- ปัญหาเกิดขึ้นในถังเติมอากาศ เช่น ค่า DO ต่ำ, การกวนผสมไม่เพียงพอ, เกิดความปั่นป่วนมากเกินไป, ปัญหาฟองในถังเติมอากาศ

ปัญหาที่เกิดขึ้นกับระบบ AS และ OD

- ปัญหาเกิดขึ้นในถังตกตะกอน เช่น มีตะกอนหลุดปนไปกับน้ำใส, ตะกอนลอย, ตะกอนไม่จมตัว, ปัญหาความขุ่น

sludge Bulking

การควบคุมระบบ Aerated lagoon, Stabilization pond

- ค่า pH = 7.0–9.0
- น้ำมีสีเขียวใส ไม่เข้มมาก
- ไม่มีกลิ่นเหม็นเน่า

แนวทางการตรวจสอบระบบบำบัดน้ำเสีย

1. จุดตรวจวิเคราะห์ – การรวบรวมน้ำเสียและน้ำฝน

กิจกรรม

- ท่อรวบรวมน้ำเสียต้องแยกกับท่อระบายน้ำฝน
- ในกรณีที่มีจุดระบายน้ำหลายจุด
- สภาพน้ำทิ้งที่ระบายออกต้องไม่เป็นที่พึงรังเกียจ สภาพน้ำใส ไม่มีตะกอนหรือขุ่น ไม่มีกลิ่นเหม็น

แนวทางการตรวจสอบระบบบำบัดน้ำเสีย

2. จุดตรวจวิเคราะห์ – ข้อมูลของน้ำเสีย

กิจกรรม

- มีผลคุณภาพน้ำเสียก่อนเข้าและหลังออกจากระบบบำบัดน้ำเสีย
- มีผลคุณภาพน้ำทิ้งที่ระบายออกตามมาตรฐานกำหนด

แนวทางการตรวจสอบระบบบำบัดน้ำเสีย

3. จุดตรวจวิเคราะห์ – การเดินระบบบำบัดน้ำเสีย และการซ่อมบำรุงระบบบำบัดน้ำเสีย

กิจกรรม

- ข้อมูลการเดินระบบบำบัดน้ำเสีย และการซ่อมบำรุง
- มีคู่มือในการดำเนินระบบบำบัดน้ำเสีย
- มีการจัดทำโปรแกรมซ่อมบำรุงเชิงป้องกัน ซึ่งรวมถึงการสอบเทียบเครื่องมือที่ใช้ในระบบบำบัด

แนวทางการตรวจสอบระบบบำบัดน้ำเสีย

4. จุดตรวจวิเคราะห์ – ตะแกรงหยาบ

กิจกรรม

- สามารถดักสิ่งของที่ลอยน้ำ เช่น เศษขยะ เศษผ้า ใบไม้ ถูพลาสติก

แนวทางการตรวจสอบระบบบำบัดน้ำเสีย

5. จุดตรวจวิเคราะห์ – ระบบแอกติเวตเต็ดสลัดจ์แบบผสมสมบูรณ์ กิจกรรม

- เครื่องเติมอากาศสามารถเติมอากาศในบ่อได้อย่างทั่วถึง และทำงานได้ปกติ
- สีของน้ำในถังเติมอากาศ ควรจะมีสีน้ำตาลอ่อนถึงสีน้ำตาลเข้ม และลักษณะของน้ำขุ่นขึ้น
- ไม่ควรมีฟองปกคลุมอยู่บนผิวน้ำในถังเติมอากาศ

แนวทางการตรวจสอบระบบบำบัดน้ำเสีย

5. จุดตรวจวิเคราะห์ – ระบบแอกติเวตเต็ดสลัดจ์แบบผสมสมบูรณ์ กิจกรรม

- ถัดก้นน้ำในถังเติมอากาศ 1 ลิตร ตั้งทิ้งไว้ 30 นาที ตะกอนควรแยกออกจากชั้นน้ำปริมาตรประมาณร้อยละ 20-30 ของปริมาตรน้ำ
- ตรวจวัดค่า DO, SV30, MLSS, SVI ในถังเติมอากาศ ควรมีค่าเป็นไปตามการออกแบบ
- น้ำที่ผิวบ่อตกตะกอนจะต้องใส หรืออาจจะมีสีเหลืองจางๆ เหมือนกับน้ำทิ้งที่ผ่านการบำบัดแล้ว

แนวทางการตรวจสอบระบบบำบัดน้ำเสีย

6. จุดตรวจวิเคราะห์ – บ่อปรับเสถียร

กิจกรรม

- น้ำในบ่อต้องไม่มีสาหร่าย/วัชพืชมากเกินไป

แนวทางการควบคุมและการจัดการน้ำเสียโรงพยาบาล

1. ระบบรางระบายน้ำฝนและระบบรวบรวมน้ำเสีย

- มีการแยกรางระบายน้ำฝนและน้ำเสีย
- มีการตรวจสอบสภาพการใช้งาน

แนวทางการควบคุมและการจัดการน้ำเสียโรงพยาบาล

2. ระบบบำบัดน้ำเสียแยกเป็นสัดส่วนเฉพาะ

- ไม่อยู่ติดกับโรงอาหาร หรือส่วนที่ต้องควบคุมรักษาความสะอาด
- บริเวณระบบบำบัดน้ำเสียมีความสะอาดไม่มีน้ำขัง
- ไม่มีกลิ่นเหม็น
- มีการระบายอากาศดี
- มีแสงสว่างและอุณหภูมิเหมาะสม
- เจ้าหน้าที่ทำงานได้สะดวกและปลอดภัย

แนวทางการควบคุมและการจัดการน้ำเสียโรงพยาบาล

3. น้ำเสียจากห้องครัว/โรงอาหาร

- มีบ่อดักไขมัน หรือมีการดักเศษอาหารและไขมันก่อนปล่อยลงสู่ระบบบำบัดน้ำเสีย พร้อมตักทิ้งเป็นประจำ

แนวทางการควบคุมและการจัดการน้ำเสียโรงพยาบาล

4. การจัดการระบบบำบัดน้ำเสีย

- ทำการบำบัดน้ำเสียให้คุณภาพน้ำทิ้งเป็นไปตามกฎกระทรวงฯ
เรื่อง กำหนดมาตรฐานควบคุมการระบายน้ำทิ้งอาคาร

แนวทางการควบคุมและการจัดการน้ำเสียโรงพยาบาล

5. เจ้าหน้าที่ผู้ควบคุมดูแลระบบบำบัดน้ำเสีย

- มีความรู้เกี่ยวกับระบบบำบัดน้ำเสีย
- ผ่านการอบรมหลักสูตรการดูแลระบบบำบัดน้ำเสีย

แนวทางการควบคุมและการจัดการน้ำเสียโรงพยาบาล

6. เครื่องจักร/อุปกรณ์

– มีสามารถทำงานได้ดี มีประสิทธิภาพ เช่น เครื่องเติมอากาศ เครื่องสูบน้ำเสีย เครื่องสูบน้ำจ่ายคลอรีน ตะแกรงดักขยะในบ่อสูบน้ำเสีย ตู้ควบคุมไฟฟ้าของระบบบำบัดน้ำเสีย

แนวทางการควบคุมและการจัดการน้ำเสียโรงพยาบาล

7. การฆ่าเชื้อโรคในน้ำทิ้งที่ผ่านการบำบัด

กรณีใช้คลอรีน

- มีปริมาณ Residual chlorine เหลือไม่น้อยกว่า 0.5 ppm
- ระยะเวลาสัมผัส ไม่ต่ำกว่า 30 นาที

กรณีใช้ UV/Ozone

- ต้องเปิดใช้งานตลอดเวลา

แนวทางการควบคุมและการจัดการน้ำเสียโรงพยาบาล

8. ตะกอนจากระบบบำบัดน้ำเสีย

- ทิ้ง/กำจัดในสถานที่เหมาะสม เช่น สถานที่กำจัดสิ่งปฏิกูลมูลฝอยของเทศบาล

แนวทางการควบคุมและการจัดการน้ำเสียโรงพยาบาล

9. การเก็บตัวอย่างน้ำที่ผ่านการบำบัดตรวจวิเคราะห์

– ส่งตรวจอย่างน้อย ปีละ 4 ครั้ง

การเฝ้าระวังคุณภาพน้ำทิ้ง

พารามิเตอร์	จุดตรวจ	ชุดทดสอบ/ เครื่องมือ	ค่ามาตรฐาน	ความถี่
คลอรีนอิสระ คงเหลือ	ปลายท่อน้ำทิ้ง	ชุดตรวจสอบคลอรีนอิสระ คงเหลือ (อ.31)	ไม่น้อยกว่า 0.5 มก./ล.	ทุกวัน
พี เอช (pH)	ปลายท่อน้ำทิ้ง	pH meter กระดาษลิตมัส	5 - 9	ทุกวัน
ตะกอนหนัก	บ่อเติมอากาศ	กรวยอิมฮอฟฟ์	200 – 400 มล./ล.	ทุกวัน
ออกซิเจนละลาย (DO)	บ่อเติมอากาศ	ชุดทดสอบออกซิเจน ละลายน้ำแบบพกพา/ Standard Method	0.2 – 1 มก./ล.	ทุกวัน
11 พารามิเตอร์	ปลายท่อน้ำทิ้ง	Standard Method	ผ่านเกณฑ์ มาตรฐานน้ำทิ้ง	อย่างน้อย ปีละ 4 ครั้ง

สรุปประเภทของอาคารเป็นแห่งกําหนดผลพหุที่จะต้องถูกควบคุมการปล่อยน้ำเสีย ลงสู่แหล่งน้ำสาธารณะ หรือออกสู่สิ่งแวดล้อม					
ประเภทอาคาร	ขนาดของอาคารที่กําหนดมาตรฐานการระบายน้ำทิ้ง				
	ก	ข	ค	ง	จ
1. อาคารชุดตาม กฎหมายว่าด้วย อาคารชุด	ตั้งแต่ 500 ห้องนอน	100 - ไม่ถึง 500 ห้อง นอน	ไม่ถึง-100 ห้องนอน	-	-
2. โรงแรมตาม กฎหมายว่าด้วย โรงแรม	ตั้งแต่ 200 ห้อง	60 - ไม่ถึง 200 ห้อง	ไม่ถึง 60 ห้อง	-	-
3. หอพักตาม กฎหมายว่าด้วย หอพัก	-	ตั้งแต่ 250 ห้อง	50- ไม่ถึง 250 ห้อง	10 - ไม่ถึง 50 ห้อง	-
4. สถานบริการ	-	ตั้งแต่ 5,000 ม. ²	1,000 - ไม่ถึง 5,000 ม. ²	-	-
5. โรงพยาบาลของ ทางราชการ หรือ สถานพยาบาลตาม กฎหมาย	ตั้งแต่ 30 เตียง	10 - ไม่ถึง 30 เตียง	-	-	-
6. อาคารเรียน ราษฎร์ โรงเรียนของ ทางราชการ สถาบันอุดมศึกษา ของเอกชน หรือ สถาบันอุดมศึกษา ของทางราชการ	ตั้งแต่ 25,000 ม. ²	5,000-ไม่เกินกว่า 25,000 ม. ²	-	-	-
7. อาคารที่ทำการ ของทางราชการ รัฐวิสาหกิจ องค์การระหว่าง ประเทศหรือเอกชน	ตั้งแต่ 55,000 ม. ²	10,000-ไม่ถึง 55,000 ม. ²	5,000-ไม่ถึง 10,000 ม. ²	-	-
8. อาคารของ ศูนย์การค้าหรือห้าง สรรพสินค้า	ตั้งแต่ 25,000 ม. ²	5,000-ไม่ถึง 25,000 ม. ²	-	-	-
9. ตลาด	เกินกว่าหรือ เท่ากับ 2,500 ม. ²	1,500-ไม่ถึง 2,500 ม. ²	1,000-ไม่ถึง 1,500 ม. ²	500-ไม่ถึง 1,000 ม. ²	-
10.ภัตตาคารและ ร้านอาหาร	เกินกว่าหรือ เท่ากับ 2,500 ม. ²	500-ไม่ถึง 2,500 ม. ²	250-ไม่ถึง 500 ม. ²	100-ไม่ถึง 250 ม. ²	ไม่ถึง 100 ม. ²

ตามมาตรฐานควบคุมการระบายน้ำทิ้งจากอาคารบางประเภทและบางขนาด							
พหุคูณคุณภาพน้ำ	หน่วย	เกณฑ์กำหนดส่งเสด็จประเภตมาตรฐานควบคุมการระบายน้ำทิ้ง					วิธีวิเคราะห์
		ก	ข	ค	ง	จ	
1. ค่าความเป็นกรดต่าง (pH)	-	5-9	5-9	5-9	5-9	5-9	ใช้เครื่องวัดความเป็นกรดและต่างของน้ำ (pH Meter)
2. บีโอดี (BOD)	มก./ล.	ไม่เกิน20	ไม่เกิน30	ไม่เกิน40	ไม่เกิน50	ไม่เกิน200	ใช้วิธีการ Azide Modification ที่อุณหภูมิ 20 องศาเซลเซียส เป็นเวลา 5 วัน ติดต่อกัน หรือวิธีการอื่นที่คณะกรรมการควบคุมมลพิษให้ความเห็นชอบ
3.ปริมาณของแข็ง - ค่าสารแขวนลอย (Suspended Solids)	มก./ล.	ไม่เกิน30	ไม่เกิน40	ไม่เกิน50	ไม่เกิน50	ไม่เกิน60	กรองผ่านกระดาษกรองใยแก้ว (Glass Fibre Filter Disc)
- ค่าตะกอนหนัก (Settleable Solids)	มล./ล.	ไม่เกิน0.5	ไม่เกิน0.5	ไม่เกิน0.5	ไม่เกิน0.5	-	วิธีการกรวยอิมฮอฟฟ์ (Imhoff cone) ขนาดบรรจุ 1,000 ลบ.ซม ในเวลา 1 ชั่วโมง
- ค่าสารที่ละลายได้ทั้งหมด (Total Dissolved Solid)	มก./ล.	ไม่เกิน500*	ไม่เกิน500*	ไม่เกิน500*	ไม่เกิน500*	-	ระเหยแห้งที่อุณหภูมิ 103-105 องศาเซลเซียส ในเวลา 1 ชั่วโมง
4. ค่าซัลไฟด์ (Sulfide)	มก./ล.	ไม่เกิน1.0	ไม่เกิน1.0	ไม่เกิน3.0 -	ไม่เกิน4.0	-	วิธีการไทเทรต (Titrate)
5. ไนโตรเจน (Nitrogen) ในรูป ที เค เอ็น (TKN)	มก./ล.	ไม่เกิน35	ไม่เกิน35	ไม่เกิน40	ไม่เกิน40	-	วิธีการเจลดาล์ (kjeldahl)
6. น้ำมันและไขมัน (Fat , Oil and Grease)	มก./ล.	ไม่เกิน20	ไม่เกิน20	ไม่เกิน20	ไม่เกิน20	ไม่เกิน100	วิธีการสกัดด้วยตัวทำละลาย แล้วแยกหาน้ำหนักของน้ำมันและไขมัน

แนวทางการควบคุมและการจัดการน้ำเสียโรงพยาบาล

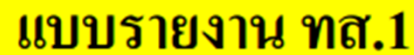
10. การรายงาน ทส.1 และ ทส.2

- รายงานเป็นประจำทุกเดือน (ก่อนวันที่ 15 ของเดือนถัดไป)

ทส.1 : แบบบันทึกรายละเอียดของสถิติและข้อมูลซึ่งแสดงผลการทำงาน ของระบบบำบัดน้ำเสียของแหล่งกำเนิดมลพิษ

ทส.2 : แบบรายงานการทำงานระบบบำบัดน้ำเสียของโรงพยาบาล

[illegible][illegible]

แบบรายงาน ทส.2

แบบ ทส. ๒

รายงานสรุปผลการดำเนินงานของระบบบำบัดน้ำเสีย

๑. ข้อมูลทั่วไป

แหล่งกำเนิดมลพิษ ตั้งอยู่เลขที่ ..... หมู่ที่ ..... ซอย .....
ถนน ..... แขวง/ตำบล ..... เขต/อำเภอ .....
จังหวัด ..... โทรศัพท์ ..... โทรสาร .....
มี ..... เป็นเจ้าของหรือผู้ครอบครองแหล่งกำเนิดมลพิษ
ประกอบกิจการประเภท .....
ใบอนุญาตเลขที่ (ถ้ามี) ..... ออกให้โดย .....
ในการนี้ ขอรายงานสรุปผลการดำเนินงานของระบบบำบัดน้ำเสียของแหล่งกำเนิดมลพิษสำหรับ
เดือน ..... พ.ศ. .... ตามที่ได้กำหนดในมาตรา ๘๐ แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริม
และรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๕ ในฐานะ
..... เจ้าของหรือผู้ครอบครองแหล่งกำเนิดมลพิษ
(.....)
..... ผู้ควบคุมระบบบำบัดน้ำเสีย
(.....)
ใบอนุญาตเลขที่ ..... ออกให้โดย .....
..... ผู้รับจ้างให้บริการบำบัดน้ำเสีย
(.....)
ใบอนุญาตเลขที่ ..... ออกให้โดย .....

๒. ข้อมูลเกี่ยวกับระบบบำบัดน้ำเสีย และแหล่งรับน้ำทิ้ง

(๑) ประเภท/ชนิดของระบบบำบัดน้ำเสีย .....
ความสามารถในการรองรับน้ำเสียของระบบบำบัดน้ำเสีย ..... ลบ.ม./วัน
(๒) การทำงานของระบบบำบัดน้ำเสีย ☐ แบบต่อเนื่อง ..... ชั่วโมง/วัน
☐ แบบไม่ต่อเนื่อง (ระบุ) .....
(๓) อุปกรณ์และเครื่องมือที่ใช้ในระบบบำบัดน้ำเสีย ☐ เครื่องสูบน้ำ ☐ เครื่องเติมอากาศ
☐ เครื่องกวน/ผสมน้ำเสีย ☐ เครื่องกวน/ผสมสารเคมี
☐ เครื่องสูบลำโพง ☐ อื่น ๆ (ระบุ) .....
(๔) แหล่งรองรับน้ำทิ้ง (ระบุ) .....
(๕) วิธีจัดการตะกอนที่ก้นถังจากระบบบำบัดน้ำเสียและวิธีการกำจัด .....

๓. สรุปผลการดำเนินงานของระบบบำบัดน้ำเสียเป็นรายเดือน

(๑) ปริมาณการใช้ไฟฟ้าของระบบบำบัดน้ำเสีย (หน่วย) .....
(๒) ปริมาณน้ำใช้ในทุกกิจกรรมของแหล่งกำเนิดมลพิษ (ลบ.ม.) .....
(๓) ปริมาณน้ำเสียที่เข้าระบบบำบัดน้ำเสีย (ลบ.ม.) .....
(๔) การระบายน้ำทิ้งจากระบบบำบัดน้ำเสีย .....
(๕) ปริมาณสารเคมีหรือสารกัดเซาะผิวที่ใช้ (ชนิดหรือชื่อ) .....

(๖) การทำงานของระบบบำบัดน้ำเสีย

- ระบบบำบัดน้ำเสีย ☐ ปกติ ☐ ผิดปกติ (ระบุ) .....
- เครื่องสูบน้ำ ☐ ปกติ ☐ ผิดปกติ (ระบุ) .....
- เครื่องเติมอากาศ ☐ ปกติ ☐ ผิดปกติ (ระบุ) .....
- เครื่องกวน/ผสมน้ำเสีย ☐ ปกติ ☐ ผิดปกติ (ระบุ) .....
- เครื่องกวน/ผสมสารเคมี ☐ ปกติ ☐ ผิดปกติ (ระบุ) .....
- เครื่องสูบลำโพง ☐ ปกติ ☐ ผิดปกติ (ระบุ) .....
- อื่น ๆ ☐ ปกติ ☐ ผิดปกติ (ระบุ) .....

(๗) ปริมาณตะกอนส่วนเกินที่ก้นถังจากระบบบำบัดน้ำเสียที่นำไปกำจัด (ลบ.ม.) .....

(๘) ปัญหา อุปสรรค และแนวทางแก้ไข .....

คำเตือน ๑. เจ้าของหรือผู้ครอบครองแหล่งกำเนิดมลพิษ ผู้ควบคุมระบบบำบัดน้ำเสีย หรือผู้รับจ้าง
ให้บริการบำบัดน้ำเสียผู้ใดไม่ปฏิบัติตามข้อนี้ ข้อมูล หรือไม่ทำบันทึกหรือรายงาน
ตามมาตรา ๘๐ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท
หรือทั้งจำทั้งปรับตามมาตรา ๑๐๖

๒. ผู้ควบคุมระบบบำบัดน้ำเสียหรือผู้รับจ้างให้บริการบำบัดน้ำเสียผู้ใดทำบันทึกหรือรายงาน
โดยแสดงข้อความอันเป็นเท็จ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกิน
หนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับตามมาตรา ๑๐๗

จัดทำรายงานสรุปผลการดำเนินงานของระบบ
บำบัดน้ำเสียในแต่ละเดือนตามแบบ ทส. 2
และเสนอรายงานดังกล่าวต่อเจ้าพนักงาน
ท้องถิ่นภายในวันที่สิบห้าของเดือนถัดไป

ประเด็นปัญหาที่พบในการควบคุมและดูแลระบบ

1. ปัญหาน้ำเสียล้นระบบบำบัดน้ำเสีย
2. บ่อบำบัดน้ำเสียชำรุด พังทลาย แตกร้าว
3. อุปกรณ์ที่ใช้ชำรุดใช้งานไม่ได้ เช่น เครื่องเติมอากาศ
4. บ่อบำบัดมีวัชพืชนาแน่น
5. ขาดการบริหารจัดการที่ดี เช่น ผู้ดูแลระบบ ผู้เก็บน้ำส่งตรวจ

ประเด็นปัญหาที่พบในการควบคุมและดูแลระบบ

6. ผลการตรวจคุณภาพน้ำที่ส่วนใหญ่พบว่ามีความผิดปกติเกินค่ามาตรฐาน เช่น โคลิฟอร์มแบคทีเรีย ฟีคัลโคลิฟอร์มแบคทีเรีย
7. ขาดการรายงาน ทส.1 และ ทส.2 อย่างต่อเนื่อง
8. ขาดการส่งตรวจคุณภาพน้ำอย่างต่อเนื่อง

ช่วงถาม-ตอบ

